

Klagen er efterfølgende tilbagekaldt. Delkendelsen er derfor
klagenævnets endelige afgørelse

K E N D E L S E

Aktieselskabet Carl Christensen
(advokat Johanne Berner Hansen, Taastrup)

mod

Rigspolitiet
(selv)

Intervenient:
Ejner Hessel A/S
(Steen Jensen, Fredericia)

Klagenævnet har den 3. marts 2023 modtaget en klage fra Aktieselskabet Carl Christensen ("Carl Christensen").

Carl Christensen har anmodet om, at klagenævnet tillægger klagen opsættende virkning.

Rigspolitiet har protesteret mod, at der tillægges klagen opsættende virkning.

Klagenævnet har truffet afgørelse vedrørende opsættende virkning på det foreløbige grundlag, der foreligger, nemlig klageskrift med bilag 1 – 8, svarskrift med bilag A – D, replik, duplik med bilag E – Q og indlæg fra intervenienten.

Klagens indhold

Klageskriftet indeholder følgende påstande:

”Påstand 1:

Klagenævnet for Udbud skal konstatere, at Rigspolitiet har handlet i strid med udbudslovens § 2, herunder de grundlæggende principper om gennemsigtighed, ligebehandling og proportionalitet og kunstigt at have begrænset konkurrencen ved at erklære Carl Christensens tilbud på delaf-tale nummer 1 for ukonditionsmæssigt.

Påstand 2:

Klagenævnet for Udbud skal konstatere, at Rigspolitiet har handlet i strid med udbudslovens § 2, herunder de grundlæggende principper om gennemsigtighed, ligebehandling og proportionalitet og kunstigt at have begrænset konkurrencen ved at erklære Carl Christensens tilbud på delaf-tale nummer 2 for ukonditionsmæssigt.

Påstand 3:

Klagenævnet for Udbud skal konstatere, at Rigspolitiet har handlet i strid med udbudslovens § 2, herunder de grundlæggende principper om gennemsigtighed, ligebehandling og proportionalitet og kunstigt at have begrænset konkurrencen ved at erklære Carl Christensens tilbud på delaf-tale nummer 3 for ukonditionsmæssigt.

Påstand 4:

Klagenævnet for Udbud skal konstatere, at Rigspolitiet har handlet i strid med udbudslovens § 2, herunder de grundlæggende principper om gennemsigtighed, ligebehandling og proportionalitet og kunstigt at have begrænset konkurrencen ved at erklære Carl Christensens tilbud på delaf-tale nummer 4 for ukonditionsmæssigt.

Påstand 5:

Klagenævnet for Udbud skal konstatere, at Rigspolitiet har handlet i strid med udbudslovens § 2, herunder de grundlæggende principper om gennemsigtighed, ligebehandling og proportionalitet og kunstigt at have begrænset konkurrencen ved at erklære Carl Christensens tilbud på delaf-tale nummer 5 for ukonditionsmæssigt.

Påstand 6:

Klagenævnet for Udbud skal konstatere, at Rigspolitiet har handlet i strid med udbudslovens § 2, herunder de grundlæggende principper om gennemsigtighed, ligebehandling og proportionalitet og kunstigt at have begrænset konkurrencen ved at erklære Carl Christensens tilbud på delaf-tale nummer 6 for ukonditionsmæssigt.

Påstand 7:

Klagenævnet for Udbud skal konstatere, at Rigspolitiet har handlet i strid med udbudslovens § 2, herunder de grundlæggende principper om gennemsigtighed, ligebehandling og proportionalitet og kunstigt at have begrænset konkurrencen ved at erklære Carl Christensens tilbud på delaf-tale nummer 7 for ukonditionsmæssigt.

Påstand 8:

Klagenævnet for Udbud skal konstatere, at Rigspolitiet har handlet i strid med udbudslovens § 2, herunder de grundlæggende principper om gennemsigtighed, ligebehandling og proportionalitet og kunstigt at have begrænset konkurrencen ved at erklære Carl Christensens tilbud på delaf-tale nummer 8 for ukonditionsmæssigt.

Påstand 9:

Klagenævnet for Udbud skal konstatere, at Rigspolitiet har handlet i strid med udbudslovens § 2, herunder de grundlæggende principper om gennemsigtighed, ligebehandling og proportionalitet og kunstigt at have begrænset konkurrencen ved at erklære Carl Christensens tilbud på delaf-tale nummer 9 for ukonditionsmæssigt.

Påstand 10:

Klagenævnet for Udbud skal konstatere, at Rigspolitiet har handlet i strid med udbudslovens § 2, herunder de grundlæggende principper om gennemsigtighed, ligebehandling og proportionalitet og kunstigt at have begrænset konkurrencen ved at erklære Carl Christensens tilbud på delaf-tale nummer 10 for ukonditionsmæssigt.

Påstand 11:

Klagenævnet for Udbud skal konstatere, at Rigspolitiet har handlet i strid med udbudslovens § 2, herunder de grundlæggende principper om gennemsigtighed, ligebehandling og proportionalitet og kunstigt at have begrænset konkurrencen ved at erklære Carl Christensens tilbud på delaf-tale nummer 11 for ukonditionsmæssigt.

Påstand 12:

Klagenævnet for Udbud skal konstatere, at Rigspolitiet har handlet i strid med udbudslovens § 2, herunder de grundlæggende principper om gennemsigtighed, ligebehandling og proportionalitet og kunstigt at have begrænset konkurrencen ved at erklære Carl Christensens tilbud på delaf-tale nummer 12 for ukonditionsmæssigt.

Påstand 13:

Klagenævnet for Udbud skal konstatere, at Rigspolitiet har handlet i strid med udbudslovens § 2, herunder de grundlæggende principper om gen-

nemsigtighed, ligebehandling og proportionalitet og kunstigt at have begrænset konkurrencen ved at erklære Carl Christensens tilbud på delaf-tale nummer 13 for ukonditionsræssigt.

Påstand 14:

Klagenævnet for Udbud skal konstatere, at Rigspolitiet har handlet i strid med udbudslovens § 2, herunder de grundlæggende principper om gennemsigthed, ligebehandling og proportionalitet og kunstigt at have begrænset konkurrencen ved at erklære Carl Christensens tilbud på delaf-tale nummer 14 for ukonditionsræssigt.

Påstand 15:

Klagenævnet for Udbud skal konstatere, at Rigspolitiet har handlet i strid med udbudslovens § 2, herunder de grundlæggende principper om gennemsigthed, ligebehandling og proportionalitet og kunstigt at have begrænset konkurrencen ved at erklære Carl Christensens tilbud på delaf-tale nummer 15 for ukonditionsræssigt.

Påstand 16:

Klagenævnet for Udbud skal konstatere, at Rigspolitiet har handlet i strid med udbudslovens § 2, herunder de grundlæggende principper om gennemsigthed, ligebehandling og proportionalitet og kunstigt at have begrænset konkurrencen ved at erklære Carl Christensens tilbud på delaf-tale nummer 16 for ukonditionsræssigt.

Påstand 17:

Klagenævnet for Udbud skal konstatere, at Rigspolitiet har handlet i strid med udbudslovens § 2, herunder de grundlæggende principper om gennemsigthed, ligebehandling og proportionalitet og kunstigt at have begrænset konkurrencen ved at erklære Carl Christensens tilbud på delaf-tale nummer 17 for ukonditionsræssigt.

Påstand 18:

Klagenævnet for Udbud skal konstatere, at Rigspolitiet har handlet i strid med udbudslovens § 2, herunder de grundlæggende principper om gennemsigthed, ligebehandling og proportionalitet og kunstigt at have begrænset konkurrencen ved at erklære Carl Christensens tilbud på delaf-tale nummer 18 for ukonditionsræssigt.

Påstand 19:

Klagenævnet for Udbud skal konstatere, at Rigspolitiet har handlet i strid med udbudslovens § 2, herunder de grundlæggende principper om gennemsigthed, ligebehandling og proportionalitet og kunstigt at have begrænset konkurrencen ved at erklære Carl Christensens tilbud på delaf-tale nummer 19 for ukonditionsræssigt.

Påstand 20:

Klagenævnet for Udbud skal konstatere, at Rigspolitiet har handlet i strid med udbudslovens § 2, herunder de grundlæggende principper om gennemsigtighed, ligebehandling og proportionalitet og kunstigt at have begrænset konkurrencen ved at erklære Carl Christensens tilbud på delaf-tale nummer 20 for ukonditionsmæssigt.

Påstand 21:

Klagenævnet for Udbud skal konstatere, at Rigspolitiet har handlet i strid med udbudslovens § 2, herunder de grundlæggende principper om gennemsigtighed, ligebehandling og proportionalitet og kunstigt at have begrænset konkurrencen ved at erklære Carl Christensens tilbud på delaf-tale nummer 21 for ukonditionsmæssigt.

Påstand 22:

Klagenævnet for Udbud skal konstatere, at Rigspolitiet har handlet i strid med udbudslovens § 2, herunder de grundlæggende principper om gennemsigtighed, ligebehandling og proportionalitet og kunstigt at have begrænset konkurrencen ved at erklære Carl Christensens tilbud på delaf-tale nummer 22 for ukonditionsmæssigt.

Påstand 23:

Klagenævnet for Udbud skal konstatere, at Rigspolitiet har handlet i strid med udbudslovens § 2, herunder de grundlæggende principper om gennemsigtighed, ligebehandling og proportionalitet og kunstigt at have begrænset konkurrencen ved at erklære Carl Christensens tilbud på delaf-tale nummer 23 for ukonditionsmæssigt.

Påstand 24:

Klagenævnet for Udbud skal konstatere, at Rigspolitiet har handlet i strid med udbudslovens § 2, herunder de grundlæggende principper om gennemsigtighed, ligebehandling og proportionalitet og kunstigt at have begrænset konkurrencen ved at erklære Carl Christensens tilbud på delaf-tale nummer 24 for ukonditionsmæssigt.

Påstand 25:

Klagenævnet for Udbud skal konstatere, at Rigspolitiet har handlet i strid med udbudslovens § 2, herunder de grundlæggende principper om gennemsigtighed, ligebehandling og proportionalitet og kunstigt at have begrænset konkurrencen ved at erklære Carl Christensens tilbud på delaf-tale nummer 25 for ukonditionsmæssigt.

Påstand 26:

Klagenævnet for Udbud skal konstatere, at Rigspolitiet har handlet i strid med udbudslovens § 2, herunder de grundlæggende principper om gen-

nemsigtighed, ligebehandling og proportionalitet og kunstigt at have begrænset konkurrencen ved at erklære Carl Christensens tilbud på delaf-tale nummer 26 for ukonditionsmæssigt.

Påstand 27:

Klagenævnet for Udbud skal konstatere, at Rigspolitiet har handlet i strid med udbudslovens § 2, herunder de grundlæggende principper om gennem-sigtighed, ligebehandling og proportionalitet og kunstigt at have be-grænset konkurrencen ved at erklære Carl Christensens tilbud på delaf-tale nummer 27 for ukonditionsmæssigt.

Påstand 28:

Klagenævnet for Udbud skal konstatere, at Rigspolitiet har handlet i strid med udbudslovens § 2, herunder de grundlæggende principper om gen-nemsigtighed, ligebehandling og proportionalitet og kunstigt at have be-grænset konkurrencen ved at erklære Carl Christensens tilbud på delaf-tale nummer 28 for ukonditionsmæssigt.

Påstand 29:

Klagenævnet for Udbud skal konstatere, at Rigspolitiet har handlet i strid med udbudslovens § 2, herunder de grundlæggende principper om gen-nemsigtighed, ligebehandling og proportionalitet og kunstigt at have be-grænset konkurrencen ved at erklære Carl Christensens tilbud på delaf-tale nummer 29 for ukonditionsmæssigt.

Påstand 30 (Subsidiær i forhold til påstand 1-29):

Klagenævnet skal konstatere, at Rigspolitiet har handlet i strid med ud-budslovens § 40, stk. 4, § 143, stk. 1, og § 155, nr. 10, samt de grundlæg-gende principper om ligebehandling og proportionalitet i udbudslovens § 2 ved at afkræve mere dokumentation for opfyldelse af udbudsbekendt-gørelsen pkt. III.1.3. en[d] anført heri, [hvilket] har været egnet til at ind-snævre/hindre konkurrencen, uagtet at en sådan indsnævring af konkur-rencen ikke var sagligt begrundet og/eller proportional i forhold til kon-traktens mål.

Påstand 31 (Subsidiær i forhold til påstand 1-29):

Klagenævnet skal konstatere, at Rigspolitiet har handlet i strid med ud-budslovens § 40, stk. 4, § 143, stk. 1, og § 155, nr. 10, samt de grundlæg-gende principper om ligebehandling og proportionalitet i udbudslovens § 2 og ved at nægte at godtage den af Carl Christensen fremsendte erklæ-ring [som] dokumentation for opfyldelse af Udbud[s]bekendtgørelsens pkt. III.1.3. hhv. mindstekrav nr. 4 og 5 for det gennemførte udbud af værksteds-ydelser for delaftale nr. 1-11, 13-25 og 27-29, [hvilket] har været egnet til at indsnævre/hindre konkurrencen, uagtet at en sådan ind-snævring af konkurrencen ikke var sagligt begrundet og/eller proportio-nal i forhold til kontraktens mål.

Påstand 32:

Klagenævnet for Udbud skal annullere Rigspolitiets beslutning af den 24. februar 2023 om at tildele delaftale nr. 1 til SDKbiler A/S,

Påstand 33:

Klagenævnet for Udbud skal annullere Rigspolitiets beslutning af den 24. februar 2023 om at tildele delaftale nr. 2 til Ejner Hessel A/S.

Påstand 34:

Klagenævnet for Udbud skal annullere Rigspolitiets beslutning af den 24. februar 2023 om at tildele delaftale 3 til Semler Retail A/S.

Påstand 35:

Klagenævnet for Udbud skal annullere Rigspolitiets beslutning af den 24. februar 2023 om at tildele [...] delaftale 4 til Ejner Hessel A/S.

Påstand 36:

Klagenævnet for Udbud skal annullere Rigspolitiets beslutning af den 24. februar 2023 om at tildele delaftale 5 til Sølvsten Biler A/S.

Påstand 37:

Klagenævnet for Udbud skal annullere Rigspolitiets beslutning af den 24. februar 2023 om at tildele delaftale 6 til Ejner Hessel A/S.

Påstand 38:

Klagenævnet for Udbud skal annullere Rigspolitiets beslutning af den 24. februar 2023 om at tildele delaftale 8 til Semler Retail A/S.

Påstand 39:

Klagenævnet for Udbud skal annullere Rigspolitiets beslutning af den 24. februar 2023 om at tildele delaftale 9 til Ejner Hessel A/S.

Påstand 40:

Klagenævnet for Udbud skal annullere Rigspolitiets beslutning af den 24. februar 2023 om at tildele delaftale 10 til Karvil Biler A/S.

Påstand 41:

Klagenævnet for Udbud skal annullere Rigspolitiets beslutning af den 24. februar 2023 om at tildele delaftale 11 til Willy Veirup A/S.

Påstand 42:

Klagenævnet for Udbud skal annullere Rigspolitiets beslutning af den 24. februar 2023 om at tildele delaftale 14 til Carepoint Ejby A/S.

Påstand 43:

Klagenævnet for Udbud skal annullere Rigspolitiets beslutning af den 24. februar 2023 om at tildele delaftale 16 til Autogroup LF A/S.

Påstand 44:

Klagenævnet for Udbud skal annullere Rigspolitiets beslutning af den 24. februar 2023 om at tildele delaftale 17 til Ejner Hessel A/S.

Påstand 45:

Klagenævnet for Udbud skal annullere Rigspolitiets beslutning af den 24. februar 2023 om at tildele delaftale 19 til Ejner Hessel A/S.

Påstand 46:

Klagenævnet for Udbud skal annullere Rigspolitiets beslutning af den 24. februar 2023 om at tildele delaftale 20 til Bilhuset Allerød A/S.

Påstand 47:

Klagenævnet for Udbud skal annullere Rigspolitiets beslutning af den 24. februar 2023 om at tildele delaftale 23 til Semler Retail A/S.

Påstand 48:

Klagenævnet for Udbud skal annullere Rigspolitiets beslutning af den 24. februar 2023 om at tildele delaftale 24 til Ejner Hessel A/S.

Påstand 49:

Klagenævnet for Udbud skal annullere Rigspolitiets beslutning af den 24. februar 2023 om at tildele delaftale 25 til Ejner Hessel A/S.

Påstand 50:

Klagenævnet for Udbud skal annullere Rigspolitiets beslutning af den 24. februar 2023 om at tildele delaftale 26 til Semler Retail A/S.

Påstand 51:

Klagenævnet for Udbud skal annullere Rigspolitiets beslutning af den 24. februar 2023 om at tildele delaftale 27 til Ejner Hessel A/S.

Påstand 52:

Klagenævnet for Udbud skal annullere Rigspolitiets beslutning af den 24. februar 2023 om at tildele delaftale 28 til Ejner Hessel A/S.”

Rigspolitiet har fremsat påstand om, at klagen ikke tages til følge.

Andre oplysninger i sagen

Rigspolitiet udbød ved udbudsbekendtgørelse nr. 2022/S 155-443528 af 10. august 2022, offentliggjort den 12. august 2022, som offentligt udbud 29 delrammeaftaler om værkstedsydelser, herunder reservedele inkl. dæk og forbrugsstoffer vedrørende politiets køretøjer. Delrammeaftalerne er opdelt efter geografi og køretøjsmærke. Rigspolitiet har oplyst, at køretøjerne typisk er 1-6 år gamle og ofte er købt med en længere fabriksgaranti end den lovpligtige garanti på 2 år. Den anslåede samlede værdi for alle delrammeaftaler er oplyst til 293,9 mio. kr. Delrammeaftalerne har en varighed af 48 måneder.

Samme ydelse har tidligere været udbudt senest ved udbudsbekendtgørelse nr. 2022/S 012-026935 af 13. januar 2022. Dette udbud blev annulleret den 3. juni 2022.

Af udbudsbekendtgørelsen i det aktuelle udbud fremgår bl.a.:

”III.1.3) Teknisk og faglig kapacitet

Liste over og kort beskrivelse af udvælgelseskriterier

Tilbudsgiver skal i ESPD i feltet "Værktøj, materiel og teknisk udstyr" angive: 1) En erklæring om, hvorvidt tilbudsgiveren har direkte og umiddelbar adgang til køretøjsproducentens (eller dennes repræsentants) servicesystem og tekniske informationer; 2) Er erklæring om, hvorvidt tilbudsgiveren har direkte og umiddelbar adgang til køretøjsproducentens (eller dennes repræsentants) servicesystem for udførelse af garantireparationer og servicekampagner, således at tilbudsgiver er i stand til at udføre garantireparationer og servicekampagner, straks efter disse er tilgængelige i køretøjsproducentens (eller dennes repræsentants) servicesystem.

Mindstekrav til det niveau, der muligvis kræves

1) Tilbudsgiver skal have direkte og umiddelbar adgang til køretøjsproducentens (eller dennes repræsentants) servicesystem samt tekniske informationer.

2) Tilbudsgiver skal have direkte adgang til køretøjsproducentens (eller dennes repræsentants) servicesystem for udførelse af garantireparationer og servicekampagner.”

I udbudsbetingelsernes punkt 5.1.3.2 er udbudsbekendtgørelsens punkt III.1.3) gentaget. I udbudsbetingelsernes punkt 5 står der desuden bl.a.:

”5 Egnethed til at varetage den udbudte opgave

5.1 ESPD: Udelukkelse og egnethed

...

5.1.1.3 C: Oplysninger om udnyttelse af andre enheders kapacitet

Såfremt tilbudsgiver ikke selv kan opfylde de krav til egnethed, der fremgår af ESPD del IV, kan tilbudsgiveren basere sig på andre enheders kapacitet (som f.eks. en underleverandørs kapacitet) for at opfylde kravet.

Såfremt tilbudsgiver baserer sig på andre enheders kapacitet, skal ”C: Oplysninger om udnyttelse af enheders kapacitet” udfyldes. Det bemærkes, at tilbudsgiver og de enheder, som tilbudsgiver baserer sin økonomiske og finansielle formåen på, hæfter solidarisk for Rammeaftalens gennemførelse.

Hvis der svares ”Ja”, skal tilbudsgiver vedlægge et særskilt ESPD med de oplysninger, der anmodes om i del II, A og B, og del III for hver enhed, som tilbudsgiver baserer sig på.

...

5.2 Dokumentation for oplysninger i ESPD

Før ordregivers tildeling af hver Rammeaftale, skal den tilbudsgiver, som ordregiver har til hensigt at tildele en Rammeaftale, fremlægge dokumentation i henhold til udbudslovens § 152 for de oplysninger, der er afgivet i ESPD, jf. udbudslovens § 151, stk. 1.

Ordregiver forbeholder sig retten til på ethvert tidspunkt i udbudsprocessen at kræve, at tilbudsgiveren fremlægger dokumentationen, når dette er nødvendigt for, at proceduren gennemføres korrekt, jf. udbudslovens § 151, stk. 2.

...

5.2.4 Dokumentation for opfyldelse af minimumskravene til egnethed.

...

Der skal ikke fremlægges særskilt dokumentation for opfyldelse af minimumskravene til teknisk og faglige formåen, jf. pkt. 5.1.3.2.1 ovenfor. Tilbudsgivers egne[r]klæring i ESPD udgør den endelige dokumentation for opfyldelse af mindstekrav til teknisk og faglig formåen. Ordregiver forbeholder sig dog retten til at foretage en effektiv kontrol af de afgivne oplysninger, jf. udbudslovens § 159, stk. 3.”

I bilag 2 til udbudsbetingelserne ”Kravspecifikation” står der bl.a.:

”

<i>Mindstekrav nr.</i>	<i>Tema</i>	<i>Beskrivelse af mindstekrav</i>
...		
4	<i>Kvalitetskrav</i>	<i>Leverandøren skal have adgang til køretøjsproducentens (eller dennes danske repræsentants) servicesystem og tekniske informationer for det pågældende køretøjsmærke for at sikre, at Værkstedsydelser til enhver tid udføres i overensstemmelse med køretøjsproducentens foreskrifter.</i>
5	<i>Kvalitetskrav</i>	<i>Leverandøren skal kunne udføre garantireparationer og løbende opdatere Køretøjer inden for det for delaftalen relevante køretøjsmærke, med de seneste servicekampagner og -aktioner, som køretøjsproducenten anviser, straks efter at disse er tilgængelige i køretøjsproducentens (eller dennes danske repræsentants) servicesystem, således at Køretøjerne lever op til køretøjsproducentens seneste sikkerheds- og kvalitetskrav.</i>
...		
10	<i>Kvalitetskrav</i>	<i>Leverandøren skal sikre, at alle fejl, reparationer, garantisager og kulance logføres udførligt og elektronisk, så Kunden kan få udleveret alle data til opfølgning på fejltyper, statistik og tendenser</i>
...		
12	<i>Kvalitetskrav</i>	<i>Leverandøren skal kunne foretage de nødvendige opdateringer i Køretøjernes software, således at softwaren på Kundens forespørgsel kan opdateres til den seneste version</i>
...		

21	<i>Reservedele og Forbrugsstoffer</i>	<i>Leverandøren forpligter sig til at søge kulance og udvidet kulance ved køretøjsproducenten på vegne af Kunden.</i>
----	---------------------------------------	---

”

Under udbudsprocessen modtog Rigspolitiet en række spørgsmål. Af Q&A herom fremgår om spørgsmål 16 bl.a.:

Spørgsmål:

”I bilag 2 - Mindstekrav nr. 4 refereres til at leverandøren skal have adgang til køretøjsproducenten eller dennes danske repræsentants servicesystem og tekniske informationer. Opfylder en adgang til en udbyder af et servicesystem indeholdende de samme funktioner og tekniske informationer som køretøjsproducentens dette krav?”

Svar:

”Mindstekrav nr. 4 i bilag 2, kravspecifikation, indebærer, at leverandøren skal have en direkte adgang til køretøjsproducentens eller denne repræsentants servicesystem og tekniske informationer. Kravet indebærer, at leverandøren skal have adgang til de til enhver tid senest opdaterede tekniske informationer om køretøjet. Kravet om adgang til servicesystemet indebærer også, at der sker løbende logning af de for køretøjet udførte services, reparationer, herunder garanti- og skadesreparationer, m.v., i forbindelse med værkstedsbesøg, således at denne specifikke viden om køretøjet kan iagttages ved udførelsen af værkstedsydelserne.

Rigspolitiet har i svaret lagt til grund, at der ved ”udbyder af et servicesystem” i spørgsmålet henvises til en aktør, som ikke har direkte adgang til køretøjsproducentens servicesystem og tekniske informationer, men som samler de offentligt tilgængelige tekniske informationer om køretøjet og stiller dem til rådighed via eget servicesystem.

Sådan et servicesystem vil ikke opfylde mindstekrav nr. 4, da den ikke vil indeholde de til enhver tid senest opdaterede tekniske informationer om køretøjet.”

Ved tilbudsfristens udløb den 16. september 2022 havde Rigspolitiet modtaget i alt 93 tilbud på de 29 delaftaler, herunder tilbud på alle delaftaler fra bl.a. Carl Christensen.

Carl Christensen har efter det oplyste erklæret i sine tilbud at kunne leve op til minimumskravene til egnethed uden forbehold. Det er i tilbuddene ikke angivet, at Carl Christensen baserer sin formåen på andre enheder.

Den 21. oktober 2022 anmodede Rigspolitiet med henvisning til udbudslovens § 159, stk. 2 og 3, alle tilbudsgiverne, herunder Carl Christensen, om at fremsende dokumentation for opfyldelse af minimumskravene til teknisk og faglig formåen i relation til alle delaftaler. Af dokumentationsanmodningerne fremgår bl.a.:

”Som led i denne effektive kontrol skal Rigspolitiet bede Aktieselskabet Carl Christensen redegøre for, hvordan tilbudsgiver opfylder minimumskravene til teknisk og faglig formåen, jf. udbudsbekendtgørelsens pkt. III.1.3.

Tilbudsgiver kan redegøre for opfyldelse af de ovenstående krav f.eks. ved at fremlægge en erklæring fra køretøjsproducenten (eller dennes repræsentant) vedr. de krævede adgange til servicesystem og tekniske informationer, samt servicesystem for udførelsen af garantireparationer og servicekampagner, eller på en tilsvarende måde.”

Carl Christensen besvarede henvendelsen den 3. november 2022. I svaret står der:

”Dokumentation for opfyldelse af krav
Aktieselskabet CARL CHRISTENSEN har adgang til ElektroPartners Diagline system som kan dække minimumskravene til teknisk og faglig formåen, jf. udbudsbekendtgørelsens pkt. III.1.3. Dette system eller et funktionalitetsmæssigt tilsvarende system vil blive anvendt.

Diagline forbindes til bilens diagnosestik og den ønskede opgave udføres online via en sikker forbindelse. Denne forbindelse kobler systemet sammen med en tester af samme mærke som bilen, hvorefter denne udfører det nødvendige arbejde online, via systemet.

Den direkte adgang til servicesystem håndteres via systemerne stillet til rådighed fra ElektroPartners AutoFrontal system. Kalibrering, samt software opdatering af køretøjer notificeres Aktieselskabet CARL CHRISTENSEN om via ElektroPartners systemer og udføres via Diagline.

Aktieselskabet CARL CHRISTENSEN anvender AutoFrontal som adgangsgivende til køretøjsproducentens servicesystem for udførelse af garantireparationer og servicekampagner, samt tekniske informationer for

det pågældende køretøjsmærke. ElektroPartner, leverandør af AutoFrontal, bekræfter at service information i Autodata opfylder bilfabrikanternes servicekrav og specifikationer. Der tilføjes at AutoFrontal er alene om at tilpasse service information til det danske marked, således at forstå at køretøjsproducentens lokale serviceplan er indbygget i Autodata når der er valgt dansk sprog. Ud over dette indeholder systemet bulletiner og reparationstips på den givne bilmodel.”

Den 28. november 2022 anmodede Rigspolitiet Carl Christensen om at fremsende yderligere dokumentation for opfyldelse af minimumskravene til teknisk og faglig formåen i relation til alle delaftaler. Af dokumentationsanmodningerne fremgår bl.a.:

”Rigspolitiet kan desværre ikke på baggrund af den fremsendte redegørelse vurdere, om tilbuddet fra Aktieselskabet Carl Christensen opfylder de nævnte minimumskrav. Redegørelsen påviser således ikke, at tilbudsgiver har adgang til køretøjsproducentens servicesystem, dvs. til de til enhver tid senest opdaterede tekniske informationer om køretøjet, som sikrer en løbende logning af de for køretøjet udførte services, reparationer, herunder garanti- og skadesreparationer, i forbindelse med værkstedsbesøg, som præciseret af Rigspolitiet ved besvarelse af spørgsmål 16. Rigspolitiet kan heller ikke på baggrund af erklæringen vurdere, om tilbudsgiveren har den påkrævede adgang til servicesystem for garantireparationer, ligesom ElektroPartners offentliggjorte information om systemerne ”AutoFrontal” og ”Diagline” (hhv. elektropartner.com/da/autofrontal.html og elektropartner.com/da/diagline.html) heller ikke kan påvise adgang til de påkrævede systemer.

Rigspolitiet skal derfor bede Aktieselskabet Carl Christensen om at fremlægge dokumentation for, at Aktieselskabet Carl Christensen har:

- 1) Direkte og umiddelbar adgang til køretøjsproducentens (eller dennes repræsentants) servicesystem samt tekniske informationer og
- 2) Direkte adgang til køretøjsproducentens (eller dennes repræsentants) servicesystem for udførelse af garantireparationer og servicekampagner.”

Carl Christensen besvarede henvendelsen den 30. november 2022. I svaret gentages indholdet af den tidligere besvarelse. Supplerende står der:

”En adgang til de originale data for bilmærkerne Ford, Opel, Mercedes og VW skabes via Elektro Partner. Alle værksteder har købt adgang til de originale sites og/eller via Alldata. Det samme er gældende for CAC. Der er dermed direkte adgang til køretøjsproducentens servicesystem, samt tekniske informationer.

Herunder ses et link fra AutoFrontal, leveret af Elektro Partner, til de originale data sites, hvorfra værkstederne har direkte adgang til data fra køretøjsproducenten.

Alle de værksteder som skal servicere disse biler har Diagline som giver dem muligheden for udføre software opdateringer, garantireparationer og servicekampagner.”

Efter teksten er indkopieret et skærmpoint fra AutoFrontal med angivelse af en række links til sider for en række bilmærker. Der er endvidere vedlagt følgende skærmpoint for de fire biler, der konkret er omfattet af udbuddet:

”Adgang til Ford”

FORD SERVICE INFO

[Hjem](#) |
 [Serviceinfo](#) |
 [Træning](#) |
 [Hjælp på diagnoseværktøj](#) ▾ |
 [Sikkerhedsakkreditering](#)

Prisoplysninger
Opdateret 11/29/2022

FDRS og teknisk informationslicens	1 timer	1 dage	1 uge	1 måned	1 år
Euro ekskl. moms	€15.00	€60.00	€150.00	€550.00	€3,300.00

”Adgang til Opel”

0100 - Technical Documentation (FORMS and maps)		Days
0100-000-000000	0100-000-000000	0100-000-000000
0100-000-000000	0100-000-000000	0100-000-000000
0100-000-000000 (010000)	0100-000-000000	0100-000-000000
0100-000-000000 (010000) (010000)		Days
0100-000-000000	0100-000-000000	0100-000-000000

”Adgang til Mercedes”

Workshop Information System (XENTRY WIS)

Bemærk venligst: Hvis du ejer WIS-tjensten, modtager du automatisk også XENTRY WIS-tjensten gratis i grundprisen. Hvis du får adgang til WIS-tjensten, modtager du automatisk både WIS og XENTRY WIS-tjensten i grundprisen (Gælder WIS-januar 2022).

Up-to-date repair and maintenance information.

High data quality and ☺ daily updates.

Simple operating concept.

JAVA / OpenWebStart no longer necessary.
*XWIS only

Also for mobile devices.

Konfigurationsmuligheder

☒ Personbiler
 ☐ Vans
 ☐ smart
Inkl. Van & smart

Periode

☒ 1 Time
 ☐ 1 Dag
 ☐ 1 Uge
 ☐ 1 Måned
 ☐ 1 År

9.20 €

[Tryk til bestillingen](#)

”Adgang til VW”

The screenshot shows the VW erWin website interface. At the top, there's a navigation bar with the VW logo and 'erWin' text. Below it, there are links for 'Yderligere erWin-butikker', 'erWin AUDI AG', 'erWin SEAT/Cupra', and 'erWin SKODA'. A secondary navigation bar includes 'Om erWin', 'Produkter og tjenester', 'Køretøjspecifikke oplysninger', 'Modelafhængige oplysninger', and 'Må erWin'.

The main content area is titled 'Produkter og tjenester' and 'erWin Produktassistent | Digitalt serviceskema'. The primary heading is 'Reparations- og vedligeholdelsesoplysninger - Fastpris'. Below this, there's a paragraph explaining that erWin supports users during car repairs with necessary documentation and detailed instructions. Another paragraph mentions that erWin offers fixed prices for various functions, allowing users to choose specific needs for help from a product agreement.

A blue button labeled 'Start produktvejledning' is prominent. Below it, a text block explains that users must pay for access to information, which is provided for a fixed period (fast price). It notes that users can view all documents and information and, if possible, download them. Access is always available via the internet with a browser, and can also be used on a computer simultaneously with the system.

A section titled 'Den faste pris starter med det samme, når du har købt funktionen. Den kan ikke afbrydes og slutter ved udløbet af det bestilte tidsrum.' (The fixed price starts immediately when you have purchased the function. It cannot be interrupted and ends at the expiration of the ordered period.) follows. Below this, a 'Løbetid' (Duration) section lists five options with radio buttons:

- 1 time inkl. udskrivingsret (7,00 €)
- 1 dag inkl. udskrivingsret (30,00 €)
- 7 dage inkl. udskrivingsret (130,00 €)
- 30 dage inkl. udskrivingsret (310,00 €)
- 365 dage inkl. udskrivingsret (2.850,00 €)

At the bottom of this section are two buttons: 'Læg udvalgte i vognkurven' and 'Nej, tilbage til udvalg'.

A small asterisk note states: '* Bestillingssum netto (plus moms i henhold til lovgivningen i det land, hvor kunden har fast bopæl)'. Below this is a 'Til eksperter:' section with a link 'Via alle produkter'.

The right sidebar contains three sections:

- Info**: A button 'Ikke logget på'.
- Log på**: A login form with fields for 'Brugernavn' (containing 'data@elektrpartner.dk') and 'Adgangskode' (masked with dots). There's a checkbox for 'Gem legitimationsoplysninger' and a 'Tilmelding' button. Below the form are links: 'Glemst adgangskode?', 'Glemst brugernavn?', and 'Tilmeld dig her'.
- Indstillinger**: A section with two dropdown menus: 'Overflade' (set to 'Dansk') and 'Artikel' (set to 'Deutsch').

Den 24. februar 2023 orienterede Rigspolitiet Carl Christensen om, at selskabets tilbud for alle delaftaler var vurderet ukonditionsmæssige, idet der var tvivl om, hvorvidt Carl Christensen opfyldte kravene i udbudsbekendtgørelsens pkt. III.1.3. I orienteringen, der for så vidt det citerede er enslydende for alle delaftalerne bortset fra angivelsen af bilmærke, står nærmere herom bl.a.:

”Det fremgik af udbudsbekendtgørelsens pkt. III.1.3, at det var et minimumskrav til tilbudsgivernes tekniske og faglige formåen, at:

- Tilbudsgiver skal have direkte adgang til køretøjsproducentens (eller dennes repræsentants) servicesystem samt tekniske informationer.
- Tilbudsgiver skal have direkte adgang til køretøjsproducentens (eller dennes repræsentants) servicesystem for udførelse af garantireparationer og servicekampagner.

Som følge af tvivl om opfyldelse af disse krav, har Rigspolitiet indhentet dokumentation for deres opfyldelse hos samtlige tilbudsgivere.

Aktieselskabet Carl Christensen har i sine skrivelser af 3. november 2022 og 30. november 2022 redegjort for opfyldelse af de ovennævnte mini-

mumskrav. I skrivelserne henviser Aktieselskabet Carl Christensen til systemet ”Diagline” med hensyn til adgang til køretøjsproducentens tekniske informationer. De fremsendte screenshots viser dog ikke, hvorvidt tilbudsgiveren har adgang til de nødvendige informationer, men alene, at det mod betaling er muligt at erhverve tekniske informationer fra køretøjsproducenten Volkswagen.

For så vidt angår opfyldelse af kravet om adgang til køretøjsproducentens servicesystem for udførelse af garantireparationer, har tilbudsgiveren alene anført, at ”Alle de værksteder som skal servicere disse biler har Diagline som giver dem muligheden for at udføre software opdateringer, garantireparationer og servicekampagner”.

Tilbudsgiveren har imidlertid ikke redegjort for eller dokumenteret, hvorvidt og i hvilket omfang systemet Diagline kan give adgang til køretøjsproducentens servicesystem for udførelse af garantireparationer og servicekampagner.

Aktieselskabet Carl Christensen har således ikke påvist at kunne opfylde de ovenævnte minimumskrav til teknisk og faglig formåen, navnlig kravet om direkte adgang til køretøjsproducentens (eller dennes repræsentants) servicesystem for udførelse af garantireparationer og servicekampagner.”

Parternes anbringender

Ad ”fumus boni juris”

Carl Christensen har under henvisning til det, som er anført ad påstand 1-52, gjort gældende, at betingelsen om fumus boni juris er opfyldt, idet der i det mindste er rejst berettiget tvivl om, hvorvidt Rigspolitiet lovligt kunne træffe tildelingsbeslutninger som sket.

Rigspolitiet har under henvisning til det, som er anført ad påstand 1-52, gjort gældende, at betingelsen om fumus boni juris ikke er opfyldt, idet det ikke er godtgjort, endsige sandsynliggjort, at Rigspolitiet har handlet i strid med de udbudsretlige regler.

Særligt vedrørende påstand 1-29 har Carl Christensen gjort gældende, at ordningen med autorisation af visse værksteder til specifikke bilmærker ikke i sig selv giver en særlig kvalitet eller en højere standard, idet der alene er tale om kvalitative krav opsat af bilfabrikanterne som private aktører. Der er som

følge heraf en omfattende EU-regulering til sikring af konkurrencen på området. Det er derfor helt afgørende, at især offentlige myndigheder nøje undlader at tilsidesætte konkurrencen mellem de uafhængige og de autoriserede aktører.

Rigspolitiet har handlet i strid med udbudslovens § 2 ved at have erklæret tilbuddene fra Carl Christensen på delaftale 1-29 for ukonditionsmæssige, idet selskabet har fremlagt tilstrækkelig dokumentation for såvel mindstekravenes opfyldelse som opfyldelse af udbudsbekendtgørelsens pkt. III.1.3.

Rigspolitiet har i henvendelsen af 28. oktober 2022 anført, at dokumentationen kunne fremsendes i form af screenshots. Carl Christensen fremsendte efterfølgende sådanne screenshots. Rigspolitiet har først forholdt sig til disse i afvisningen og har her kun gjort opmærksom på, hvad man formoder at kunne finde bagved betalingsløsningen. Det må derfor lægges til grund, at Carl Christensen ved fremlæggelsen af screenshots af direkte adgang til køretøjsproducenternes systemer, både til at se garantireparationer og til at se servicekampagner m.v., jf. mindstekrav nr. 4, har dokumenteret adgang. Tilbuddene var derfor konditionsmæssige.

Det forhold, at der er tale om et opkoblingssystem, ændrer ikke på, at Carl Christensen herved har dokumenteret direkte adgang.

Rigspolitiets afvisning af tilbuddene udgør en konkurrenceforvridende praksis og vurdering, hvilket Rigspolitiets ihærdighed omkring opfordringer til samtlige uafhængige tilbudsgivere understreger. Rigspolitiet har derfor uberettiget afvist Carl Christensens tilbud på delaftalerne.

Rigspolitiet har ubestridt ret til at udbede sig supplerende oplysninger. Men det følger af udbudslovens § 155, nr. 10, at der kan kræves en erklæring om Carl Christensens adgang til værktøj m.v. til brug for opfyldelse af kontrakten. Det er netop, hvad Carl Christensen har fremlagt for Rigspolitiet.

Det kan således lægges til grund, at der er direkte adgang til producentens servicesystem, herunder oplysninger om kampagner m.v. Det er imidlertid kun producenten, der kan foretage reparationer under fabriksgarantien. Såfremt denne præmis ikke anerkendes af Rigspolitiet, er betingelsen om garantireparationer notorisk alene indført for at forhindre konkurrencen.

Af væsentlig betydning for afvisningsbegrundelsens saglighed er i øvrigt, at alle udbud er centreret om køretøjer, der har en 2-årig fabriksgaranti. Aftaleperioden for udbuddet er 4 år, dvs. selv hvis alle omfattede køretøjer var fabriksnye på tidspunktet for aftaleperiodernes start, ville betingelsen højst have relevans i 2 år. Køretøjerne er imidlertid ikke fabriksnye. Erfaringsmæssigt er det køretøjer, der er 1-3 år gamle, og for en væsentlig dels vedkommende er betingelsen derfor helt overflødig og dermed usaglig.

Særligt vedrørende påstand 1-29 har Rigspolitiet gjort gældende, at Rigspolitiet ikke er pligtsubjekt i den EU-retlige regulering af adgangen til markedet for værkstedsydelse for de uafhængige værksteder, og at vurdering af konkurrencereglerne falder uden for Klagenævnet for Udbuds kompetence. Klagen omhandler derfor ikke disse spørgsmål, men alene om Rigspolitiets minimumskrav til tilbudsgiveres egnethed og vurdering af modtagne tilbud overholder reglerne i udbudsloven.

Rigspolitiet har alene stillet krav, som er relevante, saglige og proportionale i lyset af den udbudte kontrakt, og har efterfølgende foretaget en effektiv kontrol af, om tilbudsgiverne kunne opfylde de krav, som de selv har bekræftet at kunne opfylde.

Carl Christensen har i svar af 3. november 2022 som dokumentation for adgang til de krævede systemer henvist til systemet ”ElektroPartners Diagline” som dækkende for opfyldelse af minimumskravene til teknisk og faglig formåen. Derudover er det i samme skrivelse anført: ”Den direkte adgang til servicesystem håndteres via systemerne stillet til rådighed fra ElektroPartners AutoFrontal system”.

Det er derimod ikke beskrevet, hvorvidt ”Diagline” eller ”AutoFrontal” systemerne giver de påkrævede adgange til køretøjsproducentens eller dennes repræsentants servicesystem samt tekniske informationer. Carl Christensen har videre anført, at ”ElektroPartner, leverandør af AutoFrontal, bekræfter at service information i Autodata opfylder bilfabrikantens servicekrav og specifikationer.” Det er uklart, hvad der menes med ”Autodata”, dvs. om der er tale om et separat system eller en funktion i ”AutoFrontal” systemet. Det er ligeledes uklart, om de pågældende ”servicekrav og specifikationer”, som der henvises til, er de senest opdaterede tekniske informationer om køretøjet, som er specificeret eller evt. kvalitetssikret af køretøjsproducenten.

Endelig har Carl Christensen i svar af 3. november 2022 ikke redegjort for, om selskabet har direkte adgang til køretøjsproducentens system for udførelse af garantireparationer.

Heller ikke de efterfølgende – ved svar af 30. november 2022 – fremlagte skærmpoint viser, at Carl Christensen har en direkte adgang til de påkrævede systemer. De viser alene, at det potentielt var muligt at købe diverse tidsbegrænsede adgange til nogle systemer fra køretøjsproducenterne. Det forhold, at Carl Christensen potentielt havde mulighed for at købe en adgang til et system, er ikke tilstrækkeligt til at dokumentere, at selskabet reelt havde rådighed over systemet eller ville have denne rådighed i kontraktperioden, jf. udbudslovens § 155, nr. 10.

Det fremgik i øvrigt heller ikke, hvilke oplysninger systemerne på skærmpointene konkret kunne give adgang til.

Rigspolitiet anfægter ikke, at minimumskravene principielt vil kunne opfyldes via et opkoblingssystem stillet til rådighed af en tredjepart og ikke af køretøjsproducenten, så længe dette opkoblingssystem sikrer en direkte adgang til køretøjsproducentens servicesystem og tekniske informationer samt servicesystem for udførelsen af garantireparationer. Dette er imidlertid ikke dokumenteret af Carl Christensen.

Den efterspurgte dokumentation angik Carl Christensens faktiske adgang til de påkrævede systemer, jf. rammerne i udbudslovens § 155, nr. 10, hvilket selskabet trods to opfordringer hertil ikke har været i stand til at dokumentere. Rigspolitiet har derfor ikke kun været berettiget, men forpligtet til at afvise Carl Christensens tilbud på grund af den manglende overholdelse af minimumskravene til egnethed, jf. udbudslovens § 140, stk. 2.

Det følger af fast praksis fra Klagenævnet for Udbud, at tilbudsgivere selv bærer risikoen for eventuelle uklarheder i deres tilbud. Rigspolitiet har dermed ikke været forpligtet til at indgå i yderligere dialog med Carl Christensen om, hvorvidt selskabet potentielt ville kunne dokumentere at opfylde kravene.

Kravet om adgang til servicesystem for udførelse af garantireparationer overholder udbudslovens § 2, stk. 2, og udbudslovens øvrige regler om egnedskrav.

Et offentligt udbud må ikke udformes med det formål kunstigt at begrænse konkurrencen. Af de specielle lovbemærkninger til udbudslovens § 140, stk. 2, fremgår: ”Ligebehandlingsprincippet stiller ikke krav om, at ethvert vilkår i udbudsmaterialet skal være konkurrenceneutralt for alle aktører på markedet. En ordregiver har således ikke pligt til at sænke sine krav til en ydelse, blot fordi en eller nogle få leverandører vil kunne levere det ønskede, hvis kravene i øvrigt er saglige.”

Det er således muligt at stille egnethedskrav, som begrænser konkurrencen om den udbudte opgave, under forudsætning af, at kravene er sagligt begrundede og i øvrigt er proportionelle. Rigspolitiet har ved fastsættelsen heraf et vidt skøn.

Kravet om adgangen til køretøjsproducentens servicesystem for garantireparationer og servicekampagner er et krav om bl.a. adgang til et IT-system, som muliggør udførelse af garantireparationer og servicekampagner i kontraktperioden. Egnethedskravet er således relateret til kontraktens genstand.

Den udbudte rammeaftale omfatter også udførelse af garantireparationer, ligesom det også er et mindstekrav (mindstekrav nr. 5), at leverandøren af værkstedsydelser skal kunne udføre garantireparationer og løbende opdatere køretøjer med de seneste servicekampagner og -aktioner. Dette krav er stillet for at sikre, at samtlige reparationer på køretøjet – uanset om der er tale om en garantireparation eller ej – udføres i samme høje kvalitet og i rette tid. Det vil både være fordyrende for Rigspolitiet, forøge den tid, hvor køretøjerne er på værksted samt medføre uhensigtsmæssigheder i forhold til ansvaret for, at reparationerne er udført korrekt, hvis garantireparationerne ikke skal være en del af den udbudte kontrakt, men udføres i et andet regi. Denne fremgangsmåde vil unægteligt også føre til, at køretøjerne er længere tid på værksted og derfor ikke kan indgå i beredskabet i denne periode til ulempe for politiets opgaveløsning.

Klagenævnet for Udbud har i kendelse af 25. maj 2022, Aktieselskabet Carl Christensen mod Rigspolitiet, fundet et fuldstændigt tilsvarende krav om udførelse af garantireparationer for proportionalt og sagligt begrundet i Rigspolitiets behov.

Rigspolitiet har herefter et sagligt behov for at sikre, at tilbudsgivere, som konkurrerer om den udbudte kontrakt, har evnen til at udføre garantireparationer samt seneste servicekampagner og -aktioner i kontraktperioden.

De køretøjer, der er omfattet af rammeaftalerne, er i større eller mindre grad fortsat dækket af køretøjsproducentens garanti, fordi Rigspolitiet ofte har opnået en længere garantiperiode end den lovpligtige garanti på 2 år, idet garantien har indgået som et konkurrenceparameter ved indkøb af de respektive køretøjer. Derudover kan rammeaftalerne også omfatte fabriksnye køretøjer. Minimumskravet om adgang til systemet for garantireparationer har således også været sagligt, på trods af køretøjernes alder.

Minimumskravet om adgang til systemet for udførelse af garantireparationer er således relevant, sagligt og proportionelt.

Da Rigspolitiets minimumskrav til teknisk og faglig formåen har været relevante, saglige og proportionale, og da Carl Christensen ikke har formået at dokumentere at leve op til disse krav, har Rigspolitiet været ikke kun berettiget, men forpligtet til at afvise Carl Christensens tilbud, jf. udbudslovens §§ 2 og 140, stk. 2.

Særligt vedrørende påstand 30 har Carl Christensen gjort gældende, at det klart fremgår af udbudsbekendtgørelsens punkt III.1.3, at der kræves en egenklæring for, at kravene til teknisk og faglig formåen er opfyldt. Denne erklæring har Carl Christensen udstedt og underbygget ved de efterfølgende skrivelser herom.

I de efterfølgende dokumentationsanmodninger anmodes om langt mere, end punkt III.1.3 eller mindstekrav nr. 5 kan rumme.

Som følge af udbudsbekendtgørelsens formulering kan Rigspolitiet ikke kræve yderligere dokumentation end den, der er anført i udbudsbekendtgørelsen, jf. udbudslovens § 143. Rigspolitiet må derfor lade sig nøje med en erklæring.

Rigspolitiet har endvidere i brev af 28. november 2022 udvidet det oprindelige krav til også at rumme et krav om, at der skal kunne logges service via systemet, og til, at der skal kunne logges skadesreparationer. Skadesrepara-

tioner er selvstændigt håndteret i mindstekrav nr. 14 og vil således blive logget i Autotaks/forsi. Tilsvarende er der alene et mindstekrav om logning generelt i mindstekrav nr. 10, hvori der ikke er opsat et krav om, at der skal ske logning i bilproducentens servicesystem.

Rigspolitiet har således ved gentagne efterfølgende opfordringsskrivelser stillet krav, der ikke har hjemmel i udbudsbekendtgørelsen eller udbudsloven. Dette er alene sket for at undgå at tildele et uafhængigt værksted en kontrakt.

Særligt vedrørende påstand 30 har Rigspolitiet gjort gældende, at Rigspolitiet's anmodninger om dokumentation for minimumskravene til teknisk og faglig formåen er sket efter reglerne om effektiv kontrol af oplysninger i tilbud i udbudslovens § 159, stk. 3.

Det fremgår af udbudslovens § 143, at ordregiver i udbudsbekendtgørelsen skal anføre, hvordan tilbudsgiver skal dokumentere, at minimumskravene til egnethed vedrørende den tekniske og faglige formåen er opfyldt.

Det fremgår også af udbudslovens § 159, stk. 3, at ordregiver i tvivlstilfælde skal foretage en effektiv kontrol af oplysningerne og dokumentationen i ansøgningen eller tilbuddet.

Rigspolitiet har endog i udbudsbetingelsernes afsnit 5.2.4 vedrørende dokumentation for opfyldelse af minimumskravene også forbeholdt sig retten til at foretage en effektiv kontrol af oplysningerne, jf. udbudslovens § 159, stk. 3.

Der er ingen formodningsregler for, at egen-erklæringer i ESPD'er ikke kan være behæftet med tvivl. En sådan formodning findes kun for erklæringer udstedt af en relevant myndighed.

Rigspolitiet har ikke kun indhentet oplysningerne fra Carl Christensen, men fra samtlige tilbudsgivere, som havde afgivet et tilbud i overensstemmelse med udbudsprocedurens formelle krav, eftersom Rigspolitiet ligeledes havde behov for at undersøge de øvrige tilbudsgiveres kravopfyldelse for at sikre korrekt gennemførelse af udbudsproceduren, jf. udbudslovens § 151, stk. 2.

Rigspolitiet har ikke udvidet minimumskravene i forbindelse med indhentelse af dokumentation. Rigspolitiet har i forbindelse med svaret på spørgsmål 16, som blev offentliggjort den 9. september 2022, præciseret, hvad Rigspolitiet forstår ved ”køretøjsproducentens servicesystem”. Det fremgik af besvarelsen, at der ved servicesystemet også skulle ske ”løbende logning af de for køretøjet udførte services, reparationer, herunder garanti- og skadesreparationer, m.v., i forbindelse med værkstedsbesøg, således at denne specifikke viden om køretøjet kan iagttages ved udførelsen af værkstedsydelserne.”

Selvom spørgsmålet angik mindstekrav nr. 4 i kravspecifikationen, og ikke egnethedskravet, omhandler såvel mindstekrav nr. 4 som egnethedskravet det samme servicesystem, hvilket må have stået tilbudsgiverne klart. Beskrivelsen i opfordringsbrevet til Carl Christensen af 30. november 2022 var dermed ikke en udvidelse, men blot en præcisering, som allerede var offentliggjort af Rigspolitiet som en del af udbudsmaterialet.

Rigspolitiet har i afvisningen af Carl Christensens tilbud i øvrigt ikke lagt specifik vægt på den manglende evne til at foretage ”løbende logning” m.v., men på, at selskabet slet ikke havde påvist at have adgang til systemet for udførelsen af garantireparationer.

Særligt vedrørende påstand 31 har Carl Christensen gjort gældende, at Rigspolitiet ikke har påvist en berettiget tvivl om den fremsendte dokumentations tilstrækkelighed. Den manglende anerkendelse af dokumentationens tilstrækkelighed udgør en kunstig begrænsning af konkurrencen i strid med kontraktens formål, jf. udbudslovens § 40, stk. 4, jf. § 2, stk. 2.

Rigspolitiet har, jf. udbudslovens § 143, ikke kunnet udvide kravene til dokumentationens karakter og må derfor begrænse sig til det, der er anført i udbudsbekendtgørelsen punkt III.1.3. Heraf fremgår tydeligt, at der kræves en erklæring. En sådan er ubestrideligt fremsendt allerede ved tilbuddenes afgivelse.

Man kunne her have forestillet sig, at Rigspolitiet havde krævet en erklæring fra Carl Christensen om, at der var en fuldstændig adgang. En sådan erklæring ville imidlertid skulle afgives af en konkurrent til Carl Christensen. En sådan erklæring, som formodes at være det eneste, Rigspolitiet reelt set ville acceptere, ville i praksis være umulig at indhente og dermed effektivt have

udelukket ethvert uafhængigt værksted fra at byde, i strid med udbudslovens § 2, stk. 2, og i strid med konkurrencelovgivningen.

Særligt vedrørende påstand 31 har Rigspolitiet gjort gældende, at det ikke var formen (egen-erklæring), men selve indholdet af dokumentation, som dannede grundlag for Rigspolitiets beslutning om at afvise tilbuddet, idet den fremlagte dokumentation ikke påviste, at kravene var opfyldt.

Særligt vedrørende påstand 32-52 har Carl Christensen gjort gældende, at Rigspolitiet som følge af overtrædelserne beskrevet i påstand 1-31 skal annullere tildelingsbeslutningerne vedrørende delaftale 1-6, 8-11, 14, 16-17, 19-20, 23-28.

Særligt vedrørende påstand 32-52 har Rigspolitiet med henvisning til det, der er anført ad påstand 1-31, gjort gældende, at der ikke er noget grundlag for annullation af Rigspolitiets tildelingsbeslutninger.

Parternes anbringender ad betingelse nr. 2 (*uopsættelighed*) og betingelse nr. 3 (*interesseafvejning*) gives ikke i kendelsen.

Klagenævnet udtaler

Klagenævnet træffer afgørelsen om opsættende virkning efter § 12, stk. 2, i lov om Klagenævnet for Udbud, der lyder:

”Stk. 2. Indgives en klage til Klagenævnet for Udbud i standstill-perioden, jf. § 3, stk. 1 eller stk. 2, eller i den periode på 10 kalenderdage, som er fastsat i § 4, stk. 1, nr. 2, har klagen opsættende virkning, indtil Klagenævnet for Udbud har truffet afgørelse om, hvorvidt klagen skal tillægges opsættende virkning, indtil den endelige afgørelse foreligger. Klagenævnet for Udbud kan kun tillægge klagen opsættende virkning, hvor særlige grunde taler herfor.”

Betingelserne for at tillægge en klage opsættende virkning er efter klagenævnets praksis:

1. En umiddelbar vurdering af klagen skal føre til, at klagen har noget på sig (*”fumus boni juris”*). Hvis klagen umiddelbart synes udsigtsløs, er betingelsen ikke opfyldt.

2. Der skal foreligge *uopsættelighed*. Det vil sige, at opsættende virkning skal være nødvendig for at afværge et alvorligt og uopretteligt tab for klageren.
3. En *interesseafvejning* skal tale for opsættende virkning. Klagerens interesse i, at klagenævnet tillægger klagen opsættende virkning, skal veje tungere end Rigspolitiets interesse i det modsatte.

Hvis blot én af de tre betingelser ikke er opfyldt, tillægger klagenævnet ikke klagen opsættende virkning.

På denne baggrund vurderer klagenævnet klagen sådan:

Vedrørende betingelse nr. 1 ("*fumus boni juris*") bemærker klagenævnet:

Ad påstand 1-29

Påstandene 1-29 angår alle konditionsmæssigheden af Carl Christensens tilbud og er alene forskellige med hensyn til, hvilken delaftale påstanden angår. Påstandene behandles derfor under ét.

Klagenævnet har ikke kompetence til at tage stilling til, om konkurrencelovgivningen, herunder den EU-retlige regulering af uafhængige værksteders adgang til markedet for værkstedsydelser, er overholdt, jf. § 10, stk. 1, i lov om Klagenævnet for Udbud. Klagenævnet har derfor forstået påstand 1-29 sådan, at de alene angår de udbudsretlige aspekter, herunder udbudslovens § 2, stk. 2.

Rigspolitiet havde i overensstemmelse med udbudslovens § 140 stillet krav til tilbudsgivernes tekniske og faglige formåen, hvorefter tilbudsgiverne, jf. udbudsbekendtgørelsens punkt III.1.3:

- ”- ... skal have direkte adgang til køretøjsproducentens (eller dennes repræsentants) servicesystem samt tekniske informationer.
- ... skal have direkte adgang til køretøjsproducentens (eller dennes repræsentants) servicesystem for udførelse af garantireparationer og servicekampagner.”

Carl Christensens tilbud blev vurderet ukonditionsmæssige med henvisning til manglende dokumentation for opfyldelse heraf.

I bilag 2 til udbudsbetingelserne var der stillet mindstekrav nr. 4 og 5 til den udbudte ydelse, hvorefter:

”Leverandøren skal have adgang til køretøjsproducentens (eller dennes danske repræsentants) servicesystem og tekniske informationer for det pågældende køretøjsmærke for at sikre, at Værkstedsydelser til enhver tid udføres i overensstemmelse med køretøjsproducentens foreskrifter.”

”Leverandøren skal kunne udføre garantireparationer og løbende opdatere Køretøjer inden for det for delaftalen relevante køretøjsmærke, med de seneste servicekampagner og -aktioner, som køretøjsproducenten anviser, straks efter at disse er tilgængelige i køretøjsproducentens (eller dennes danske repræsentants) servicesystem, således at Køretøjerne lever op til køretøjsproducentens seneste sikkerheds- og kvalitetskrav.”

Carl Christensen har til støtte for påstandene gjort gældende, dels at Carl Christensen, i det omfang det kunne kræves, har dokumenteret at opfylde minimumskravene til teknisk og faglig formåen, dels at minimumskravene til teknisk og faglig formåen og mindstekrav 5 var usaglige og disproportional, idet en stor del af de omfattede køretøjer ikke ville blive berørt af garantibetingelsen.

Det fremgår af udbudsbekendtgørelsen, at tilbudsgivernes egen-erklæring i ESPD’et ville udgøre den endelige dokumentation for opfyldelse af minimumskravene til teknisk og faglig formåen. Det fremgår tilsvarende af udbudsbetingelsernes punkt 5.2.4, at:

”Der skal ikke fremlægges særskilt dokumentation for opfyldelse af minimumskravene til teknisk og faglige formåen, jf. pkt. 5.1.3.2.1 ovenfor. Tilbudsgivers egne[r]klæring i ESPD udgør den endelige dokumentation for opfyldelse af mindstekrav til teknisk og faglig formåen. Ordregiver forbeholder sig dog retten til at foretage en effektiv kontrol af de afgivne oplysninger, jf. udbudslovens § 159, stk. 3.”

En ordregiver er efter fast praksis og i overensstemmelse med lovbemærkningerne til udbudslovens § 159, stk. 3, ikke uden nærmere anledning forpligtet til at undersøge, om et tilbud lever op til kravene i udbudsbetingelserne. En undersøgelsespligt opstår imidlertid, hvor der konkret er tvivl om,

hvorvidt en tilbudsgiver opfylder de krav, der er fastsat i udbudsbekendtgørelsen og i udbudsmaterialet.

Det følger af udbudslovens § 151, stk. 2 og 4, at:

”Stk. 2 Ordregiveren kan på ethvert tidspunkt i udbudsproceduren kræve, at ansøgeren eller tilbudsgiveren fremlægger dokumentation som nævnt i § 152, jf. dog stk. 3 og 5, når dette er nødvendigt for, at proceduren gennemføres korrekt...

...

Stk. 4. Ordregiveren kan anmode ansøgeren eller tilbudsgiveren om at supplere eller præcisere dokumentation modtaget i medfør af §§ 153-155, 157 og 158”

En ordregiver er således berettiget til at anmode om yderligere dokumentation, når dette sker i overensstemmelse med principperne i udbudslovens § 2. Rigspolitiet har oplyst, at supplerende dokumentation er indhentet hos alle tilbudsgivere.

Rigspolitiet har vurderet, at der konkret var anledning til en nærmere undersøgelse, herunder til indhentelse af yderligere dokumentation, og klagenævnet finder på det foreliggende foreløbige grundlag ikke anledning til at tilsidesætte dette skøn.

Carl Christensen har i sit svar af 3. november 2022 på Rigspolitiets dokumentationsanmodning bl.a. anført:

”Aktieselskabet CARL CHRISTENSEN har adgang til ElektroPartners Diagline system ... Dette system eller et funktionalitetsmæssigt tilsvarende system vil blive anvendt.

...

Den direkte adgang til servicesystem håndteres via systemerne stillet til rådighed fra ElektroPartners AutoFrontal system.

...

Aktieselskabet CARL CHRISTENSEN anvender AutoFrontal som adgangsgivende til køretøjsproducentens servicesystem for udførelse af garanti-reparationer og servicekampagner, samt tekniske informationer for det pågældende køretøjsmærke. ElektroPartner, leverandør af AutoFrontal, bekræfter at service information i Autodata opfylder bilfabrikanternes servicekrav og specifikationer.”

Det følger af fast klagenævnspraksis, at tilbudsgiver bærer risikoen for uklarheder i sit tilbud. Carl Christensen bærer således selv risikoen for den uklarhed der ligger i, om det var Diagline systemet, der ville blive anvendt eller et helt andet system, og dermed om dette andet system levede op til kravene, og den uklarhed der ligger i, hvad det omtalte ”Autodata” var.

Carl Christensen har i sit svar af 30. november 2022 på Rigspolitiets fornyede dokumentationsanmodning bl.a. anført:

”En adgang til de originale data for bilmærkerne Ford, Opel, Mercedes og VW skabes via Elektro Partner. Alle værksteder har købt adgang til de originale sites og/eller via Alldata. Det samme er gældende for CAC. Der er dermed direkte adgang til køretøjsproducentens servicesystem, samt tekniske informationer”

Carl Christensen har i sit tilbud ikke baseret sin tekniske og faglige formåen på andre enheder.

Carl Christensen har dermed på det foreliggende foreløbige grundlag ikke dokumenteret at opfylde minimumskravene til teknisk og faglig formåen.

Mindstekrav nr. 4 og første led i minimumskravet til teknisk og faglig formåen angår adgang til køretøjsproducentens servicesystem og tekniske informationer. Det fremgår af forordning nr. 858/2018 af 30. maj 2018 og forordning nr. 461/2010 af 27. maj 2010, at en køretøjsproducent er forpligtet til at give uafhængige reparatører ”ubegrænset, standardiseret og ikkediskriminerende adgang til” køretøjernes tekniske informationer og reparations- og vedligeholdelsesinformationer. Et mindstekrav om, at tilbudsgiver skal have adgang hertil, er dermed ikke i sig selv hindrende for konkurrencen.

Mindstekrav nr. 5 og andet led i minimumskravet til teknisk og faglig formåen angår udførelsen og registreringen af garantireparationer og serviceopdateringer. Rigspolitiet har oplyst, at de biler, der er omfattet af de enkelte rammeaftaler, er dækket af køretøjsproducentens garanti, ofte ud over den sædvanlige 2-årige garanti.

Kravene kan derfor på det foreliggende foreløbige grundlag ikke anses for usagligt begrundede eller disproportional. Der er heller ikke grundlag for at anse kravene for kunstigt at begrænse konkurrencen.

Der er derfor på det grundlag, der foreløbigt foreligger, ikke udsigt til at Carl Christensen vil få medhold i påstandene 1-29.

Ad påstand 30-31

Carl Christensen har til støtte for påstandene gjort gældende, dels at Rigspolitiet har stillet krav til dokumentations omfang i strid med de vilkår, Rigspolitiet selv har fastsat i udbudsbetingelserne, dels at Rigspolitiet har ændret et mindstekrav i strid med reglerne herfor.

Rigspolitiet har i overensstemmelse med udbudslovens § 143 anført i udbudsbekendtgørelsen, at dokumentationen for, at minimumskraverne til egnethed i forhold til teknisk og faglig formåen er opfyldt, skal ske ved en erklæring, jf. udbudslovens § 155, nr. 10.

Rigspolitiet har i tilknytning hertil i udbudsbetingelsernes punkt 5.2.4 forbeholdt sig ret til i overensstemmelse med udbudslovens § 159, stk. 3, at foretage en effektiv kontrol af de oplysninger, tilbudsgiverne har afgivet.

Udbudslovens § 159, stk. 3, indebærer en pligt for ordregiveren til at foretage en effektiv kontrol af oplysninger og dokumentation, som giver anledning til tvivl. Kontrollen skal sikre, at kontrakten ikke tildeles en tilbudsgiver i strid med principperne i udbudslovens § 2. Ordregiver kan derfor ikke ved angivelser i udbudsmaterialet begrænse sin pligt hertil.

Det beror i et vist omfang på ordregiverens skøn, om der er en sådan tvivl om en tilbudsgivers opfyldelse af de krav, der er fastsat, at der skal foretages en nærmere kontrol heraf. Klagenævnet finder som anført ad påstand 1-29 på det foreløbigt foreliggende ikke grundlag for at tilsidesætte Rigspolitiets skøn herom.

Det beror på en konkret vurdering, om en given ændring af udbudsbetingelserne ligger inden for rammerne af de udbudsretlige regler, eller om der er tale om en ændring af de grundlæggende betingelser for udbuddet, der indebærer, at ordregiveren har været forpligtet til at annullere udbuddet og efter omstændighederne iværksætte et nyt udbud.

Af udbudsbekendtgørelsens punkt III.1.3 om tilbudsgivernes tekniske og faglige formåen fremgår, at tilbudsgiverne skal have:

”...direkte og umiddelbar adgang til køretøjsproducentens (eller dennes danske repræsentants) servicesystem og tekniske informationer”.

Af udbudsbetingelsernes bilag 2 ”Kravspecifikation” fremgår, at det som mindstekrav nr. 4 er fastsat, at:

”Leverandøren skal have adgang til køretøjsproducentens (eller dennes danske repræsentants) servicesystem og tekniske informationer ...”

Af Rigspolitiets svar på spørgsmål 16 under udbudsprocessen fremgår bl.a.:

”Mindstekrav nr. 4... indebærer, at leverandøren skal have en direkte adgang til køretøjsproducentens eller denne repræsentants servicesystem og tekniske informationer. Kravet indebærer også, at der sker løbende logning af de for køretøjet udførte services, reparationer, herunder garanti- og skadesreparationer, m.v., i forbindelse med værkstedsbesøg...”.

Af Rigspolitiets henvendelse til Carl Christensen den 28. november 2022 fremgår, bl.a.:

”Redegørelsen påviser således ikke, at tilbudsgiver har adgang til køretøjsproducentens servicesystem, dvs. til de til enhver tid senest opdaterede tekniske informationer om køretøjet, som sikrer en løbende logning af de for køretøjet udførte services, reparationer, herunder garanti- og skadesreparationer, i forbindelse med værkstedsbesøg, som præciseret af Rigspolitiet ved besvarelse af spørgsmål 16”.

Kravene til teknisk og faglig formåen skal læses i lyset af den ydelse, der skal leveres, og dermed i lyset af de krav, der stilles til ydelsen. Det er ubestridt, at det servicesystem og tekniske informationer, der omtales i minimumskravene til tilbudsgivernes tekniske og faglige formåen, er det samme system, som omtales i mindstekrav nr. 4.

På det foreliggende foreløbige grundlag er der dermed ikke grundlag for at fastslå, at Rigspolitiet ved sin henvendelse af 28. november 2022 har ændret mindstekravet til teknisk og faglig formåen.

Der er derfor på det grundlag, der foreløbigt foreligger, ikke udsigt til, at Carl Christensen vil få medhold i påstandene 30-31.

Ad påstand 32-52 annulationspåstande

Påstandene 32-52 angår annullation af Rigspolitiets tildelingsbeslutninger og er alene forskellige med hensyn til, hvilken delaftale påstanden angår.

Af de grunde, der er anført ad påstand 1-31, er der på det grundlag, der foreløbigt foreligger, ikke udsigt til, at påstand 32-52 vil blive taget til følge.

Betingelse nr. 1 er derfor ikke opfyldt. På denne baggrund er betingelserne for opsættende virkning ikke opfyldt.

Klagenævnet tillægger ikke klagen opsættende virkning.

Herefter bestemmes

Klagen tillægges ikke opsættende virkning.

Mette Langborg

Genpartens rigtighed bekræftes.

Stine Loftager Rasmussen
fuldmægtig